

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

21. števil.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1894.

IV. leto.

Ruski car †.

Predvčerajšnjim popoldne ob 1/4 na 3. uro je v Livadiji ruski car Aleksander III. umrl. Navzočna je bila vsa carska rodovina. Car je umrl lahko in pri popolni zavesti. Dolga in huda bolezen ga je bila tako izmučila, da se ni s smrtjo nič boril. Po carjevi smrti ob 4. uri popoldne so v Livadiji navzočni veliki knezi in državni funkcionarji prisegli novemu carju Nikolaju Aleksandroviču zvestobo. Včeraj se je truplo carja Aleksandra prepeljalo iz Livadije v Odeso, od koder se popelje v Peterburg, kjer se položi v carsko rakev v Peter-Paveljski trdnjavi.

Izpolnila se je žalostna usoda. Najmogočnejši vladar naše dobe je v najlepši moški dobi po kratki, a grozni bolezni izdihnil dušo svojo.

Rodil se je Aleksander III. dne 10. marca 1845. l. kot drugi sin carja Aleksandra II. Po smrti starejšega brata Nikolaja je postal prestolonaslednik in se je poročil z bratovo nevesto dansko princezino Dagmar. Vzgojen je bil za vojaka, pokazal se je v rusko-turški vojski hrabrega junaka in bil kot car zaščitnik evropskega miru.

Po siloviti smrti očetovi dne 13. marca 1881. l. je zasedel ruski prestol. Bil je prvi rusko-narodni car, unet Slovan, kateremu ni bila pri srci samo moč države in slava njegova, ampak v prvi vrsti sreča, duševno in gmotno blagostanje ruskega naroda. Trinajst let je trajala vlada njegova. Omejil je nihilistično gibanje, uvedel zdrave reforme in pridobil Rusiji v celem svetu tak ugled in tako veljavo, kakeršne ni prej imela nikdar. Vsa njegova zunanja in notranja politika je bila ruska. Zato je bil tudi priljubljen, kakor pred njim samo Peter veliki — pridobil si je priimek „Aleksander pravični“.

„Jaz sem car kmetov. Samo dva vladarja pozna zgodovina, ki sta umela svojo nalogo: Henrik IV., kralj francoski, ki je hotel vsakemu kmetu zagotoviti nedeljsko pečenko in jaz, ki hočem ruskemu kmetu zagotoviti vsakdanji kruh“. — To je bil rajnega carja program. Spomin njegov bode velik v svetovni zgodovini, sosebno drag pa ruskemu narodu in z njim vsem Slovanom. Vječnaja mu pamjat!

LISTEK.

Iz življenja ruskega carja.

Narod je okolu carja Aleksandra spletel nebroj pripovedk, ki se nanašajo največ na njegovo dobrosrčnost in na njegovo telesno moč. Naj navedemo nekatere teh pripovedk.

Najsijajnejši dokaz svoje velikanske moči in svoje hladnokrvnosti je car doprinesel pred petimi leti. Sedal je za pisno mizo kar sliši tihotapsko korakanje za svojim hrptom. Pogleda v zrcalo, viseče nad pisno mizo in vidi svojega slugo, skritega za preprogo. Car je navidezno dalje čital, izpod čela pa gledal v zrcalo in opazoval slugo. Ta, držeč nož v rokah, se je na prstih približal carju. Ko je dvignil roko, da zabode svojega gospodarja, plane car s stola in zgrabi nezvestega slugo s tako silo za roko, da mu jo zlomi na dveh mestih.

Nekega dne je dobil car brezimen dopis, naj se varuje svojega kočijaža, ki bo kočijo prevrnil v jamo, katero so napravili nihilisti. Car je še tisti dan ukazal napreči. Ko se je peljal, je kočijaž, ne da bi se mu bilo ukazalo, zavil z vozom v samotno ulico, v tisto, katera se je bila v pismu označila. Car je prijel kočijaža za vrat, ga dvignil z jedno roko v zrak, potem pa vrغل na cesto — mrtvega.

Nekoč, ko je bil rajni car še prestolonaslednik, sprehajal se je po okolici Gačinski in se z nekim kmetom začel razgovarjati. Hkrati je za njim prijezdil neki dvorni dostojanstvenik. Car ga je videl, pa se ni zmenil zanj. Pobočnik njegov pristopi k njemu: Oprostite, carska visokost, neki kavalir želi z Vami govoriti. — Aleksander mu je odgovoril: Vsak Rus je kavalir, s katerim more carevič govoriti.

(Konec prihodnjik.)

Narodni praznik v Celovcu.

V sredo 24. t. m. so imeli koroški Slovenci veličasten naroden praznik v Celovcu. Ob 2 $\frac{1}{2}$ popoldne je imelo shod zaupnih mož koroško „katoliško-slovensko politiško društvo“, zvečer pa veliko slavnost v proslavo pokojnih slovenskih prvakov: škofa Antona Martina Slomška in mons. Andreja Einspielerja.

Že dopoldne so prihajali Slovenci in Slovenke iz okolice v mesto; vsi vlaki so pa vozili udeležnike od vseh strani koroške dežele. Prav obilo je bila zastopana Ziljska dolina, ki je veljala skoro že za zgubljen krasni kot slovenske domovine. Ali vzbudila se je tudi ona; to sta dokazali zadnji dve dopolnilni volitvi v deželni in državni zbor. Iz Ziljske doline je došel tudi lep venec deklet, opravljenih v prekrasni narodni noši: občudovali smo te noše vsi Slovenci, a z zanimanjem so jih gledali tudi Celovčani, ko so korakale po ulicah.

Tudi Slovenci drugih dežel so bili zastopani, posebno sosednji Štajerci, pa tudi Kranjci in celó Goričani (dva gospoda z Bolškega). Zastopani so bili sledeči časopisi: „Mir“, „Domovina“, „Slov. Narod“, „Slovenec“, „Slov. Gospodar“ in „Soča“ oz. „Primorec“ po samem uredniku.

Zborovanje se je vršilo v velikih prostorih pivovarne „Masslgarten“, ki so bili natlačeni do zadnjega kota!

Shod otvoril ob 2 $\frac{1}{2}$ popoldne predsednik preč. g. poslanec Gregor Einspieler; pozdravi došlece in pravi, da doslej se nismo velikokrat shajali. Razmere na polit. nebu so se jako spremenile in to še na slabše; zato se moramo odslej gosteje shajati, da se dogovarjamo, kakó se nam bo boriti proti neugodnim odnošajem. Koalicija je jako ugodna našim nasprotnikom, ki se pridno pripravljajo na volitve v obč. zastope, v dež. in drž. zbor. To zahteva od naše strani resnega pomisleka, kakó se upirati naskokom od nasprotne strani ter gmotno in dušno napredovati. Veseli ga takó ogromna udeležitev. Predstavi vladnega zastopnika barona Lazzarinija, katerega prosi, naj temeljito poroča o naših pravičnih zahtevah in da smo Slovenci verni katoličani, pa tudi zvesti Avstrijani. (Viharni živio-klici).

Prva točka dnevnega reda je bila: „Sedanji politiški položaj in naše narodne terjatve“. O tej točki je govoril znani govornik gosp. Filip Kandut. Glavne misli njegovega govora so naslednje:

Z nekim strahom sem pričakoval uro shoda; zdaj mi je strah prešel, ko vidim takó ogromno udeležbo. Udeležencev ni iz takozvanih višjih krogov, došla je pa v ogromnem številu častita duhovščina, ki je naša jedina opora. Še posebe me veseli videti tu zbrano toliko kmečkih korenjakov (Slava jim!); to so stebri, ob katerih se razrušijo vsi sovražni napori!

Govoril bom jasno in glasno, ker konec (ravznet udari ob mizo s pestjó) mora biti našemu trpljenju, saj postave veljajo tudi za nas! Baval se bom z vlado, s takó imenovano koalicijo, ki je neka zveza, a nenaravna, kakor med psom in mačko. Ta vlada si je postavila za

program: odkritosrčnost, volilno reformo, uravnavo valute in varovanje politiške posesti!

Odkritosrčna hoče biti vlada, pa v kratkem času je že večkrat premenila svoje prepričanje. Da se ne čuti na trdnih nogah, dokazuje to, da zahteva za prihodnje leto 100.000 gl. dispozicijskega zaloga, kar je za polovico več. Iz tega zaloga se podpirajo vladni listi, da pripravljajo javno mnenje po želji vlade.

Z volilno reformo, kakoršno namerava uvesti sedanja vlada, morejo biti zadovoljni nemški liberalci, mi pa ne. Število poslancev bi se pomnožilo za 43, ali večino teh bi dobili liberalci. Ako se bo pa preminjal volilni red, naj se razdelé tudi volilni okraji po Ferjančičevem predlogu (Takó je!) Doslej smo Slovenci razdeljeni na razne okraje, a takó, da imajo Nemci skoro povsod večino. Mi hočemo, da Nemci naj volijo za-se, Slovenci pa za-se. (Takó hočemo!)

O urejevanju vrednote ali valute bo govoril drug gospod, jaz pa prehajam k zadnji točki: k ohranitvi dosedanjega politiškega stanja. Takó more govoriti le tisti, ki je sit, ne pa, kdor je lačen. Kaj imamo mi Slovenci ohraniti ali konservirati? Nič! (Takó je!) Ali naše dosedanje stanje ni dolga vrsta bridkosti, preganjanj in krivic? (Takó je! Živio!) In s takim stanjem bodimo mi zadovoljni? (Nikoli!) Liberalci lahko takó govoré, ko imajo vsega več nego jim gre.

Ker ima koalicija tak program, je ona proti nam, ker trobi le v nemško liberalni rog. Pod tako vlado ne dosežemo nič. Ako bi nam ona hotela tudi vreči kako mrvico, takoj nastane vihar in polom v liberalnem tabornju. Tu nam je dokaz vprašanje o Celjski gimnaziji. Tako je to posestno stanje, o katerem bi mogli reči s slavnim našim pesnikom Simonom Gregorčičem:

... sklenil je sovražni njih svét:

„Raz zemljo orjaka zatrimo,

Da mine nas groza in večni trepet,

Da svét si njegov razdelimo!“

Kdo ne vé, kaj se godi v Istri, posebno v Piranu, zaradi slovenskih napisov? „Smrt Slovincem!“ tuli irredentovska svojat. In s takimi ljudmi, ki nam smrt želijo, simpatizujejo nemški liberalci in nacijonanci, ki Bismarka na pomoč kličejo. Tudi oni nam želé smrt, tudi oni rogovilijo proti nam, za kar dobivajo podporo v avstrijski vrednosti ali pa v nemških markah.

Ali to nas ne sme oplašiti, marveč odločno zakličimo sovragom: Do tu in ne dalje! (Živio! Tako je!) Mi se moramo združiti in odločno zahtevati, kar nam gre po božjih in človeških postavah.

Začnimo pri šoli, o kateri smo že toliko govorili, da bi danes lahko molčali o nji. Ali tudi danes, ko nas je toliko zbranih iz vse Koroške, povejmo na ves glas: da mi nismo zadovoljni s šolo, ki nasprotuje zdravi pameti! (Tako je! Živio!) Mi zahtevamo katoliško šolo na narodni podlagi. (Burno pritrdjevanje).

Ta naša zahteva ni nova, kakor trdé nasprotniki, marveč že od kar imamo novo šol. postavo. Že l. 1870. so se izjavile vse slov. občine razun štirih, da hočejo imeti slovensko šolo, a na podlagi maternega jezika naj se poučuje nemščina. (Odobranje).

Znana je usoda 33 slov. prošelj! Kjer je prosil krajni šol. svet, rekli so, da pravico ima občina in narobe. Ako sta pa bila oba, jedina, našel se je vedno kdo, ki je skrivaj nabiral podpise proti slov. šoli. Kaki ljudje so podpisovali, na to se ni gledalo. Na naše pritožbe do ministerstva pa ne dobimo odgovora, in takó se ne moremo pritožiti na upravno sodišče. Ali le vztrajamo, gotovo dosežemo svoje pravice!

Na to preide k uradovanju pri občinskih uradih in pravi, da vsak župan lahko brez skrbi dopisuje slovenski, kakor je razsodilo ministerstvo v odloku do kotmaraveškega župana. — Ali vsi uradi med Slovenci morajo slovenski uradovati, kajti nismo mi na svetu zaradi uradnikov, ampak oni zaradi nas. Z dosedanjim uradovanjem pa nismo zadovoljni in mi tu zbrani možje iz vse dežele protestujemo na ves glas proti njemu. (Burno odobranje).

Še nekaj! S težavo vzredimo svoje otroke. Ko pridejo v dvajseto leto, pride neka komisija, ki nam jih pobira v vojake. Jaz sam sem bil pogosto priča, da ta komisija ni umela prav nič slovenski. Ako davek plačujemo nemškemu uradnikom, nam je hudo pri srcu, a toliko hujše, ako plačujemo krvni davek. — Jednako je pri kontrolnih shodih: tudi tu je vse nemško. Čul sem govoriti mladega moža: „Lejte, celo uro smo „abtaht“ stali, pridgali so nam ves čas, a zdaj vem toliko, kolikor prej“. (Smeh). Ako nam jemljejo krv, naj pošljejo vsaj slovenske častnike, da jih bomo umeli.

Preide na kmetijsko družbo, ki očitno kaže svoje sovraštvo do Slovencev. Ministerstvo je poslalo potovalnega učitelja dr. Kramerja, ki lepó uči. Ali kmetijska družba razglasa njegova predavanja takó, da kmetje izvedó o njih še le nekoliko dnij potem, ko so že bila. Ako nam je družba nasprotna, tudi mi je ne moremo objemati. — Pomagati si moramo sami na noge tudi v tem oziru. Ako se resno lotimo dela, posreči se nam. Tudi o posojilnicah so mnogi dvomili, ali danes jih je že veliko število. Da nekaj moremo, da nas je veliko, ki smo uneti za svoj napredek, dokazuje tudi današnji shod. Zató izražam misel: ali bi ne bilo dobro, ako bi si ustanovili samostojno kmetijsko družbo! (Živahno odobranje).

Na to povzame na kratko glavne smeri svojega govora in predlaga tri resolucije, ki se soglasno sprejmejo. Glasé se:

I.

„Shod zaupnih mož krščanske slovensko-narodne stranke na Koroškem, zbranih dné 24. vinotoka t. l. v Celovcu, obžaluje, da se šolske razmere na Koroškem gledé pouka v slovenščini za slovenske otroke doslej niso zboljšale in to tem bolj, ker je koalicijska vlada bliščeči zvezdi „resnica in odkritosrčnost“ zapisala na prapór svojega postopanja. Posebno obžalovanja vredna je brezbriznost vlade, s katero se rešujejo, ali boljše

rečeno ne rešujejo pritožbe slovenskih občin gledé ustanovitve ljudskih šol s slovenskim poučnim jezikom na Koroškem. — Isti shod zahteva, da naj vlada, čim preje ustreže prošnjam slovenskih občin, ki se potegujejo postavnim potom za ustanovitev šol s slovenskim poučnim jezikom. — Državnemu poslancu gosp. dr. Gregorcu izreka se najtoplejša zahvala za njegov govor dne 27. mal. travna t. l., ki ga je govoril v državnem zboru, v katerem je naše šolske rane tako prepričevalno vnovič osvetlil, in soglašá z njegovo resolucijo. Isto tako zahvaljujemo slovenske državne poslance sploh, da so se potegovali za zboljšanje slovensko-narodnih razmer na Koroškem, proseč jih, da nam tudi zanaprej svoje pomoči ne odtegnejo, marveč da vedno in pri vsakej danej jim priliki odločno zahtevajo pravic tudi za nas koroške slovenske trpine.“

II.

„Isti shod s priznanjem odobrava odlok vis. ministerstva notranjih zadev od 26. sušca 1894. l., št. 2433, s katerim se je načelno rešilo slovensko uradovanje občinskih zastopov s političnimi oblastmi, ob enem pa pričakuje za gotovo, da se bode z isto jasnostjo in odločnostjo tudi zaukazalo in izvrševalo slovensko uradovanje na vseh poljih javne uprave, t. j. pri političnih, sodnih, finančnih, poštnih, železniških in avtonomnih uradih.“

III.

„Imenovani shod obžaluje postopanje koroške kmetijske družbe, katera ne skrbi v povoljni meri za pouk slovenskih kmetov v gospodarstvenih zadevah, dasi ima na razpolaganje izvrstnega strokovnjaka, slovenskega jezika zmožnega, kateri je od vlade subvencioniran v ta namen, da ga rabi kmetijska družba posebno za pouk po slovenskih pokrajinah. Ob enem izraža imenovani shod misel, ali bi ne kazalo, ustanoviti za koroške Slovence posebno kmetijsko družbo s slovenskim značajem.“

Kandut: Glasno ste potrdili te resolucije. Hvala Vam! Zdaj je na nas, da se to doseže. Vsak mož bodi na svojem mestu, ostanimo odločni in vstrajni. Vsak stoj z vso silo za sveto domovinsko stvar in — ne udajmo se! (Viharno odobranje).

O drugi točki: „Organizacija stranke“ je govoril predsednik Einspieler:

Na delo vsi! Z besedami mi na Koroškem ne bomo napredovali. Posnemajmo nasprotnike. Zbirajo se pogosto v „partajtage“, kjer ugibajo, kakó bi začeli nov boj proti Slovincem in katoliškim Nemcem. Mi nočemo vzeti Nemcem jezika ne zemlje ne dece, mi se le branimo (Takó je!), a to je vendar dovoljeno! Kar je naše, tega ne damo nikomur, to ostani za vedno naše. (Viharno odobranje). — Posnemajmo torej nasprotnike in združujmo se. Združeni zahtevajmo kar je naše, kar nam tiče po vseh postavah, a glasno, da nas bodo slišali vsi mero-dajni krogi: te prošnje ponavljajmo tako dolgo, dokler nas ne uslišijo! (Odobranje).

Hudi časi so nastopili v verskem, narodnem in gospodarskem oziru; vse to je zakrivil nemški židovski liberalizem. Na Koroškem imamo najboljše dokaze, da kdor zataji narodnost, zataji tudi vero. (Resnica je!) — Nasprotniki imajo vse na svoji strani. V prvi vrsti skoro vse učitelje, uradnike, kapital, a kjer jim vse to ne pomaga, imajo za nas še pesti in kamenje. S takimi silami nam hočejo vzeti, kar je naše.

Združimo se tudi mi na resen odpor. V to nam bodita v prvi vrsti dve svetli zvezdi, kateri nam je pokazal rajni Anton Martin Slomšek in za njim nam je zapustil kot svojo oporoko rajni Andrej Einspieler, in te ste: vera in beseda materina. Teh zvezd-vodnic se je vedno držalo naše društvo in tako bo tudi zanjeprej.

Drugi Slovenci nas včasih krivo sodijo. Mi na Koroškem imamo posebne razmere in po teh moramo meriti svojo politiko. Mi z veseljem pozdravljamo vsak pojav na verskem in narodnem polju med Slovenci; ali kedar se v nebistvenih rečeh ločimo od drugih Slovencev, storimo to zagadadel, ker spoznamo takó za najboljše pri naših posebnih koroških razmerah. Nam je bilo in bo zlato vodilo: Vse za vero, dom, cesarja! (Viharno pri-trjevanje.)

Središče vsemu delovanju je naše društvo, ki ima svoj sedež v Celovcu. Na to vodstvo se moramo vsi ozirati in ne delati vsak po svoji glavi, kajti eno središče mora biti. Zató naj rodoljubi na deželi ostanejo v tesni zvezi z našim društvom; v vseh potrebah naj se obračajo do njega za pojasnila, njemu naj poročajo o vsem, kar se godí na deželi, zlasti med nasprotniki; kot zaupni možjé društva naj bodo v prvi vrsti gospodje duhovniki: oni naj bistrim očesom pazijo na vse, kar se godí. Ljubi sobratje! Postavite se ljudstvu na čelo! Duhovščina je na Koroškem jedina, ki dela za narod slovenski! V novejšem času včasih kdo malo zadremlje; češ, že odbor stori, a med tem pride sovražnik in zaseje ljuliko. Torej na čelo! Drugi pa zbirajte se okoli njih, vsak na delo po svoji moči!

Nasprotniki se že zdaj pripravljajo na volitve in se posvetujejo, kako bi ohranili svojo krivično posest. Enako posvetujemo se mi! Blizajo se volitve v občinske zastope. Ali nam more biti vsejedno, kdo gospodari v občini? Ne! Le 24 občin je v naših rokah. Glejte, da najprej dobimo vse občine, potem pojde lože pri volitvah v deželni in državni zbor!

Letos smo imeli dve volitvi, ki sta srečno končali. Naši Ziljani so se izvrstno držali. (Viharno klicanje: Živili Ziljani!) Komu se imamo zahvaliti? Združevanju, edinosti. Duhovniki so bili na čelu in ljudstvo za njimi. Priredili smo par volilnih shodov, ki so mnogim odprli oči, a združili smo se s konservativnimi Nemci, ki nam hočejo biti pravični.

Ferjančičev predlog o premembi volilnega reda za Koroško spi že štiri leta v kakem kotu državnega zbora. Zdramiti ga moramo! Predlagam shodu peticijo na državni zbor, da bi se vendar že začel posvetovati o njem (Živahno odobravanje), saj se bo itak posvetoval o novi volilni reformi v obče. — Ob volitvah sklicujte po deželi

sami volilne shode, katerih ni treba naznanjati vladi. Odbor ne more biti povsod. Takó nam sežete pod rebra, da bo delo lažje!

Narodno zavest veliko pospešujejo narodne veselice. Prirejajmo jih! Naš Urban Jarnik je že pred 100 leti spoznal važnost narodnih veselíc. Zató bi bilo prav, da bi mu priredili veliko veselico v stoletni spomin. Zdaj zvižga „luka-matija“ v Ziljsko dolino, da lahko pridemo tje od vseh strani. Povabimo tudi pisateljsko društvo, da mu vzida ob jednom nameravano spominsko ploščo. Slavnost naj bi se vršila prihodnje leto. (Pritrjevanje.)

Govori še o zvezi z Nemci. Nekateri Nemci so želeli, da bi vstopili nekoji Slovenci v skupen odbor. Takó je že bilo pod pokojnim stricem Andrejem, a bilo je slabo, drug drugemu so obteževali stališče. Delajmo sami, samostojno (Tako je, živio!); mi Nemcev ne bomo zavirali, ampak podpirali, dokler ostanejo oni naši zvesti zavezniki. (Odobranje.)

Sprejme se nasvetovana resolucija.

* * *

Na to je govoril podpredsednik g. Vekoslav Legat:

Dva namena sta nas združila v teh prostorih: da počastimo dva svoje slavna moža in se združimo na delo. Nasprotniki so hujskali, da bi se ne mogli zbrati v teh prostorih, ali vsaka sila rodi protisilo in res: zbralo se nas je toliko, kolikor nikoli doslej.

Naglaša važnost narodnih društev in popolni govor predsednikov gledé Jarnikove slavnosti. Širimo čitanje med mladino, ki zdaj slabo odrašča. Razlaga načelo „Svoji k svojim!“

Pravijo, da je na Koroškem vladal mir, dokler ni prišlo nekoliko tujcev, ki tu zgago delajo. Dà, žalosten mir je bil to, ko smo spali v trdi nezavednosti: zdaj, ko smo se zbudili, da nočemo več spati, smo pa nakrat nemirneži! Ako je takó, no, pa ostanimo vedno taki nemirneži! (Odobranje.)

Ali še vedno je preveč miru po želji nasprotnikov; prekrotki smo. V Kotmaravesi so prosili za dvojezičen poštni pečat. Odgovorili so, da je že narejen in novih stroškov nočejo. Ko pa je županstvo izjavilo, da ono plača nov dvojezičen pečat „Köttmansdorf — Kotmaraves“, odgovorili so, da so se prepričali, da tam vsakdo nemški zna (Smeh) in da slovenski pečat ni potreben. — Pové več podobnih slučajev, ki osvetljujejo razmere na Koroškem.

Pri shodu vidi tudi nekatere nasprotnike, tudi njim zakliče: „Dobro došli!“ Naj le vidijo, kako pošteno mislimo Slovenci.

Vspodbuja duhovnike, naj se nikar preveč ne zanašajo na odbor, vsakdo naj domá skrbno vrši svojo rodoljubno dolžnost.

Omenja tudi ljudsko štetje, ki naj nas pa ne moti. Slovencev je na Koroškem veliko več, nego jih izkazujejo na papirju; vse te vzbudimo, da bodo trdo stali za političkim društvom in geslom: Vse za vero, dom, cesarja.

Ko je še g. Kandut povedal nekaj žalostno-šaljivih o ljudskem štetju, je bila končana razprava o drugi točki.

O narodnem gospodarstvu in o valuti je govoril kapelan č. g. Podgorelec.

Shod je bil zaključen okoli 6. ure zvečer. — Zbovalci so hiteli po večini malce na zrak, da so se okrepili za — veselico z ogromnim vspehom 25. točk.

* * *

Velika dvorana omenjene pivarne je bila ukusno okrašena z zelenjem in preprogami v narodnih, deželnih in cesarskih barvah. Na galeriji je svirala „Kärntner National-Kapelle“, ki se je prav za to priliko naučila razne slovanske komade, kakor: „Naprej“, „U boj“, „Banovci“, „Hej Slovani“, „Kje dom je moj?“ in še venec slovanskih narodnih pesnij.

Dvorana, veliki prostori pred njo, galerije, vse je bilo gosto natlačeno. Čaroben je bil pogled po tem občinstvu. Gospoda in kmetje, starčki in mladina, a med vsemi je dvoje udarjalo v oči: ogromna udeležba duhovščine in Ziljanke v narodni noši. To je bila paša za rodoljubne oči.

Petje in tamburanje so prevzeli vrli „Liraši“ v Kamniku pod vodstvom neumornega g. Steleta. Bilo je 16 pevcev in med temi 9 tamburašev. Peli so: Novinci (zložil Volarič), Naša zvezda (Hudovernik), Naprej, Oblaku (Ipavec), Trije nosovi, Hercegovska, Slovenac in Hrvat in Žabja kantata. Petje je bilo v vsakem pogledu dovršeno, pevci so želi po vsaki točki viharo pohvalo. Veliko gostov je prišlo k veselici tudi zaradi tega, da so slišali tamburanje. Izborno so igrali in izzvali vsakokrat velikansko oduševljenje. Podpredsednik Legat je zahvalil „Liraše“ na njih požrtvovalnosti, da so došli ponovno celo v Celovec ogrevat slovenska srca za narodno pesem in domovino, in poklonil jim krasen srebrn vrč z liro na vrhu in napisom: „V spomin 24. okt. 1894“.

Ker smo že pri petju, omenimo naj prekrasno petje gospe Lendovškove: pela je tri Nedvedove samospelve, a spremljala jo je na glasoviru gospdč. Legatova. Gospa je glasbeno popolnem izobražena, glas ima krasen, zvonek, ljubek, a umetniški izurjen, da nastopi lahko v vsakem gledališču. Občinstvo je gospej viharo ploskalo in oduševljeni klici: „Živila!“ so grmeli po dvorani. Pozneje je nastopila še kot solistinja v „Siroti“, ki se je ponavljala.

Od govorov omenjamo prav na kratko pozdrav predsednikov, ki je naglašal, da take slov. slavnosti koroški Slovenci še niso doživeli. — Podpredsednik Legat je naznanil med drugim, da je bilo pripravljenih 1400 stolov, a še mora polovica ljudij stati. Oba govornika sta žela obilo pohvale. — Pravniki g. Davorin Zwitter (Ziljan) je govoril krasen prolog, kateri je zložil drugi Korošec, medicinar g. Fran Eller. Mladi rodoljub je žel viharo pohvalo; tudi pesnika Eller je pozdravljalo občinstvo. — Slavnostni govornik preč. g. Ant. Žlogar, župnik kranjskogorski, je v oduševljenem govoru slikal tužno slovensko zgodovino od sv. Mohorja in Fortunata do sv. Cirila in Metoda in potem do današnjih dnij. Prišel je na Slomška in Andreja Einspielerja, roteč poslušalce: „ostanimo zvesti veri katoliški in besedi materini!“ Govornik je vzbujal vsak hip oduševljeno pritrjevanje. — Gosp. Legat je pozdravil Ziljanke v narodni noši, priporočujoč to lepo in okusno nošo. Imenom Ziljank se je zahvalil g. Zwitter, zatrjujoč, da Ziljani ostanejo trdni kot skala za ljubljeno slovensko domovino. — Vmes je igrala godba; pri sviranju „Hej Slovani“ je občinstvo vstalo in kakor iz jednega grla je grmela pesem s svojim mogočnim „Grom in peklo!“ Ginljiv, pomenljiv prizor! Oj: še Koroška ni zgubljena! Ona vstaja in hoče živeti v čast materi Slavi!

Politični pregled.

Naš državni zbor se bavi sedaj z novim kazenskim zakonom. Vlada bi ta svoj načrt rada spravila pod streho, a poslanci jej močno nasprotujejo in najbrž splava vsa stvar po vodi. Največ zanimanja obuja v poslanskih krogih **primorsko vprašanje**. Nemci in Poljaki so se z vso silo ustavljali izvedenju ravnopravnosti na Primorskem, nadejaje se, da morda izpodrinejo pravosodnega ministra Schönborna. Mimo tega vprašanja je pa še drugo, ki dela vladi in njenim strankam mnogo skrbi, to je **razširjenje volilne pravice**. Ko je nastopila sedanja vlada, je obljubila, da čim prej razširi volilno pravico, sedaj pa skuša to stvar čim dlje zavleči. Cesar je s tem postopanjem jako nezadovoljen. Določil je gotov rok, do kdaj

mora biti ministerstvo s to stvarjo gotovo in mu zagrozil, da imenuje druge ministre, če sedanji ne storé po njegovi zapovedi. — V **Srbiji** je odstopilo ministerstvo Nikolajevičevo. Načelnik novi vladi je kruti trinog Nikola Kristić, ki se nič ne meni za zakone, ampak postopa, kakor ga je volja. — Tudi na **Nemškem** se je zvršila važna prememba. Državni kancelar, kakor se imenuje prvi minister, grof Caprivi, je odstopil, na njegovo mesto pa je prišel knez Hohenlohe. — V **Belgiji** so bile minoli teden nove volitve v državni zbor. Zmagali so katoličani, a tudi mnogo socialistov je bilo voljenih. — **Vojna mej Kitajsko in Japonsko** traja še vedno.

Slovenske in slovanske vesti.

(Deželnozborska volitev na Notranjskem.) Dne 30. oktobra je bila v Postojini volitev dež. poslanca za kmetijske občine notranjske. Kandidat "Slovenskega društva", g. Fran Arko, posestnik v Postojini, kateri ima vse deželnemu poslancu potrebne lastnosti, je bil izvoljen z nepričakovano veliko večino 31 glasov. Njegov nasprotnik Fran Modic je dobil 38 glasov, Arko pa 69. Slava zavedni Notranjski!

(Italijanski izgrede v Istri.) Pravosodni minister je zaukazal, da se pri sodiščih na Primorskem iz zemlji Buje, Gradiško, Červinjan in Trst napravijo dvojezični napisi in pečati ter uvedejo dvojezične tiskovine. Ta naredba je čisto pravična, a Italijani so se jej silno uprli. V Piranu in v Kopru so priredili velikanske izgrede, v drugih mestih pa so občinski zastopi slovesno ugovarjali. V državnem zboru se je vsled tega unel srdit boj in posledica je bila ta, da je ministerstvo odnehalo in Italijanom obljubilo, da bo stvar še enkrat preiskalo in napravilo dvojezične napise tam, kjer je to po krajevnih razmerah potrebno, torej nikjer, kjer jih Italijani nečejo.

(Slovenski poslanci v državnem zboru.) Slovenski poslanci so imeli zadnje dni veliko posla. Zaradi dogodkov v Istriji so podali štiri interpelacije, vrh tega je posl. Coronini interpeloval zaradi postopanja Goriškega župana. Pri razpravi o kazenskem zakonu je z velikim uspehom dr. Ferjančič zagovarjal vladni načrt.

(Mirovni sodniki.) Važno preuredbo namerava naša vlada. Doslej je moral človek za vsako malenkost iskati pomoči pri sodišču. Vsled tega so bila sodišča z delom tako preobložena, da je bilo to očitno na kvar vsemu pravosodju. Zato misli vlada v tistih deželah, kjer bodo to zahtevali deželni zbori, nastaviti v posameznih občinah ali okrajih mirovne sodnike. To bodo možje iz občine, ki bodo imeli pravico razsojevati prave spore, pri katerih ne gre za vrednost nad 20 gld., in ki bodo sploh nekaki posredovalci. Ti sodniki, ki ne bodo dobivali nikake plače, se bodo imenovali za dobo treh let. Sodnik more postati vsak 30 leten mož, ki zna brati in pisati in zamore biti voljen v občinski svet. Kdor z njegovo sodbo ne bo zadovoljen, se bo lahko pritožil na navadno sodišče. Upati je, da bodo mirovni sodniki storili mnogo dobrega in obvarovali prepirajoče se ljudi velikih stroškov.

(Državna subvencija.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo kmetijski podružnici v Št. Jarneju za rigolovanje v novih ameriških trtnih nasadih državno podporo 200 goldinarjev.

(Nova železnica.) Pred kratkim so bili: goriška poslanca grof Alfred Coronini in dr. Gregorčič, notranjski poslanec dr. Ferjančič in Ljubljanski poslanec Kušar pod vodstvom goriškega deželnega glavarja grofa Franca Coroninija pri vojnem ministru, da izvedo njegovo mnenje glede železnice Gorica-Vipava-Postojina. Vojni minister, ki ima pri zgradbi novih železnic prvo

besedo, je rekel poslancem, da želi, naj bi se imenovana proga čim prej zgradila.

(Volilski shod v Št. Petru.) Na povabilo g. Fr. Arkota, kandidata za deželnozborski mandat notranjskih kmetijskih občin, zbralo se je v Št. Petru čez 30 volilnih mož in okoli 70 prvotnih volilcev. Na predlog g. notarja Rahneteta je bil z vzklikom voljen predsednikom shodu g. dr. Drag. Treo, kateri pojasnivši namen volilskih shodov, da besedo g. kandidatu. Gosp. Fr. Arko pravi, da nima namena razpravljati svoj politični program na dolgo in široko, da pa isti soglaša z onim slovenskih in hrvatskih deželnih in državnih poslancev v Ljubljani z dne 2. oktobra 1890. Pristavlja, da je bil vedno odločno narodno-naprednega mišljenja in da hoče tudi v bodoče tak ostati. Delati hoče na to, da bode v narodnem oziru napredna Notranjska tudi v gospodarskem oziru napredna in da bi v to pripomoglo osobito uspešneja živinoreja in sadjarstvo. V ta namen želi izpremembe dež. zakona glede živinoreje, ki je sicer na papirju lep, v praksi pa neizvedljiv. Omenja odpeljavanje voda iz Notranjskih votlin v cerkniškem, logaškem in loškem okraju in preskrbovanje Krasa s pitno vodo, čestne zadeve. Končujoč z zagotovitvijo, da bode skušal vestno izpolnjevati svoje poslaniške dolžnosti, ako ga volilci počaste s svojim zaupanjem, prosi navzoče gg. volilce, da mu izrazijo svoje želje. Gospod Geržina želi, da se gledé odpeljavanja vode gosp. kandidat tudi Pivke spomni, ki nam vsako leto mnogo naših leplih travnikov preplavi in dosti škode provzročuje. — Trnovski župan g. Urbančič povdarja, da so ceste vsled klimatičnih razmer bistriškega okraja v slabem stanju, vzlic temu, da plačujejo dosti odstotkov v ta namen, razun tega pa še za deželne ceste. Prošnja, da prevzame dežela v svojo oskrb cesto čez Glubovnik nam je bila odbita, prosi tedaj g. kandidata, potezati se za to, da dežela prevzame to cesto v oskrbo ali pa da se nam odpiše primeren del pri dokladah. Knežski župan gosp. Jos. Cucek utemeljuje potrebo razdeljenja skupnega gozda občin Knežak, Beč, Koritnice, Zagorje itd. in pravi, da so te občine že večkrat pravile, da je bila prošnja odbita. Tudi spadajo ti gozdovi pod Loško sodišče in ima kinetovalec brezpotrebna pota v Logatec in Lož, tega vsega ne bi bilo, ako bi se kataster našim potrebam primerno uredil. Gospod učitelj Rustja polaga posebno na srce g. kandidatu učiteljski stan, ki tako rekoč vse svoje moči žrtvuje za vzgojo otrok, za vzgojo naroda, ako ni moči doseči v gmotnem oziru zboljšanja, naj nas zagovarja, ako bi bili kedaj v deželnem zboru neopravičeno napadani. Kandidat g. Arko odgovarja predgovorniku pristavljajoč, da bode, kar mu bode mogoče, storil, naj se le zaupno do njega obrnejo, g. učitelja Rustijo pa še posebej zagotavlja, da je bil vedno vnet za omiko tedaj tudi za učitelje kot pospešitelje omike. Ker se nihče več k besedi ni oglasil, zaključil je predsednik zborovanje. Pri prosti zabavi, ki ja na to sledila, se je mej petjem še marsikaka rekla in ločili smo

se z zavestjo, da nam tudi v bodoče ostane naša Notranjska nezavisna in nepristopna sedanemu kvarnemu uplivanju od „Slovenčeve“ stranke.

(Vrl duhovnik.) Dne 29. t. m. je zapustil Drago g. Franjo Kadunc, imenovani župnik za Krašnjo. Ni časa sedaj niti prilike, da bi natančno popisovali njegovo delovanje v tej fari. Konstatujemo le to, da je bil on mož v pravem pomenu besede, ki je celih 12 let se je kleno zoperstavljaval ponemčevanju tukajšnje slovanske dece, mož, ki ni uklonil svojega tilnika pred strastnimi, vedno se ponavljajočimi napadi šulfereinskimi, niti se zbal silovitega pritiska raznih faktorjev. Gosp. Kadunc ponese sabo zavest, da je s svojimi mnogoštevilnimi poročili, zdaj na deželno vlado, zdaj na ordinarijat, v katerih je vedno poudarjal, da v Draški fari ni Nemca, dosegel to, da naši fanatizirani Slovenci-Kočevarji bolje „slovenski“ Kočevarji, še ne bodo tako hitro dobili nemških pridig, ne nemške šole. Pregarjan je bil mož močno, obrekovan tudi, a uklonil se ni nikdar. Ta vzgledni mož je zapustil sedaj Drago, kjer ga ne bomo nikdar pozabili. Ko bi bilo na Kranjskem kaj več takih duhovnikov, bi kmalu ne bilo prepira.

(Trtorejska zadruga.) V Krškem osnovala se je trtorejska zadruga „pepinjera“, zadruga z omejeno zavezo. Namen zadruge je pospeševati trto- in vinorejo v obče, posebno pa v krškem okraji s tem, da ustanovi na primernih krajih pepinjere, da vzgojuje, kupuje in prodaja ameriške ključke in bilfe in cepljene ameriške trte. Zadruga obstoji vsaj 10 let. Zadržni deleži so ustanovljeni na 10 gld., in dajo 5% obresti, vrh tega pa se tudi izplača določeni del vsakoletnega dobička kot dividenda. Zadržniki smejo imeti tudi po več deležev, in dobivajo za svojo lastno potrebo trte po 20% ceneje, kakor jih zadruga sploh prodaja. Svoje delovanje prične zadruga, ako je vplačanih vsaj 150 deležev. Odbor, kateri je že prosil za vpis zadruge v združni register, sestavljen je sledeče: Ivan Knavs, župnik v Krškem, predsednik; Karl

Žever, župan in meščan v Krškem, predsednikov namestnik; dr. T. Romih, meščanske šole učitelj, tajnik; Anton Lavrinšek, meščan in posestnik v Krškem, blagajnik; Fran Gregorič, meščan in posestnik v Krškem, in Viljem Pfeifer, meščan in posestnik v Krškem, drž. in dež. poslanec, odbornika. Prvo leto namerava zadruga cepiti 100.000 ključev in jih vložiti v pepinjero po načinu, kakor se je letos to delalo v prisilni delalnici v Ljubljani. Ako se poskus dobro obnese, nadaljevalo se bode delo v prihodnjih letih v veliko večji meri. Namen teh vrstic je opozoriti širše občinstvo na to najnovejšo zadrugo ter vabiti k pristopu. Odbor zadruge daje dobre volje potrebna pojasnila in pošilja na zahtevanje tudi pravila.

(Celjska gimnazija.) Vprašanje o nemško-slovenski gimnaziji se bo za nas v državnem zboru ugodno rešilo. Za vladno predlogo bodo razen konservativnega in poljskega kluba glasovali vsi slovenski, hrvaški in češki poslanci in tako je vladni predlogi zagotovljena večina, tudi če bi proti predlogi glasovali vsi nemški nacionalci in liberalci.

(Premiranje goveje živine.) Dne 16. m. m. je bilo premiranje goveje živine v Žužemberku, dne 25. v Razdrtem, dne 29. pa v Moravčah v kamniškem okraju.

(Novo cesto) merijo iz Ljubljane v Cerklje, naravnost čez Kleče in Skaručino, tako da se okrajša dosedanja pot za celi dve uri. Čez regulovano Savo bo treba kratkega mostu. Okoli Cerkljan so kmetje imoviti, pridenujejo mnogo žita in v gozdu imajo dosti lesa, zato bo nova cesta velike važnosti. Za to cesto se močno poteguje deželni poslanec gosp. Ivan Hribar.

(Predavanje.) Vodja državne trtnice v Črnomlju gosp. Fran Šetina je te dni predaval v Starem trgu pri Poljanah o nasajevanju novih vinogradov in razlagal mnogobrojno došlim vinogradnikom, kako treba zasajati po trtni uši poškodovane vinograde na novo z amerišskimi trtami.

Razne vesti.

(Ponesrečil) je pri streljanji s topiči Matej Papler iz Železnikov ter so ga morali prevesti v Ljubljano v bolnico. Vrat in obraz ima ves osmojen in zatekel.

(Medvedje na Dolenjskem.) Poročali smo, da so nedavno videli ljudje v trebanjskem okraji štiri medvede. Ugibali so, od kod so prišli ti nenavadni gostje. Bržkone so pobegnili iz Kočevskega gozda, kjer se niso čutili več varne. V kočevskem gorskem okraju se je namreč ustanovila velika parna žaga in se je začel sekati gozd. To je medvede pregnalo, preplavali so bržkone Krko in jo ukrenili potem dalje.

(Utopljenca) so našli v Bistrici blizu Kamnika, namreč 43letnega Boštjana Lukana z Brezij. Nesrečnež je bil vsled preobile pijače zmešan in je tako našel smrt v Bistrici.

(Smrt na ženitovanju.) Piše se nam iz Vranskega, da je zadela 22. m. m. pri gostiji ženinovo mater, zdravo

in veselo prepevajočo s kupico vinom v roki, nakrat srčna kap; zgrudila se je in v kratkem umrla. Nevestinega očeta pa so še le sedem dnejev pred poroko pokopali.

(Nesreča na železnici.) Na progi južne železnice Št. Peter-Reka je povozil v tunelu pri Kilovčah čuvaja stražnice št. 7 Frana Kahne-ta včeraj ponoči vlak in ga poškodoval tako, da je Kahne umrl proti jutru.

(Roparski napad.) Dne 25. p. m. ob pol jedni uri ponoči so neznani zlikovci skušali vlomiti v spalno sobo glavnega župnika in dekana gosp. dr. Šuca v Št. Martinu pri Slovenjem Gradcu. Lopovi so morali vedeti, da ima gosp. dekan nekaj denarja pri sebi, da ga odda v Slovenjegraško posojilnico. Jeden zločinec je vlomil okno v prvem nadstropju in odprl s hišnim ključem, ki ga je našel, svojim tovarišem hišne duri. Ker so bila vrata do sob od znotraj zaprta, niso lopovi mogli naprej. Gospod dekan je napadalce prepodil grozeč jim, da bode streljal

na nje in začel dajati znamenja s hišnim telegrafom in z zvoncem. Ko so hlapci in deklet prihiteli na pomoč, so bili roparji že pobegnili. To je že tretji roparski napad na župnišče, ki se je dogodil, odkar je gosp. Šuc glavni župnik.

(Bolezen na orehih.) V Ljubljanski okolici so letos posebno dobro kazali orehi in se je bilo nadejati, da jih bode prav obilo. Predno pa so dozoreli, se je pokazala neka bolezen in so pričele kazati se črne pege na zeleni lupini. Pod lupino pa se je ugnedil črv, ki je pokončal večino orehov, tako da ima drevje le primeroma malo popolnoma zdravega sadu.

(Kaznovani tihotapci.) Neka Reška vinska firma je hotela vtihotapiti večjo množino inozemskih vin. Carinska oblastva pa so ji prišla na sled in so bili lastniki omenjene firme obsojeni na globo 55.000 gld.

(Novi denar.) Leta 1895. bodo nakovali za 100 milijonov kron v zlatu za državo in 20 milijonov kron v zlatu za zasebnike. Nadalje za državo: za 15 milijonov kron v srebru, za 14,566.200 kron drobiža iz nikla in za 1 milijon kron bronastega drobiža. Skupno torej novega denarja za 150,656.200 kron (za 93,943.000 kron manj kakor lani).

(Pogumna žena) se pač sme imenovati gospa Nandinot, vratarica neke hiše v Parizu, ki je te dni zasačila tatu in ga sama gnala na policijo. V omenjeni hiši so vse duri električno zvezane z vratarjevim stanovanjem. Proti polnoči sliši gospa Nandinot po električnem zvončku, da je nekdo odprl vrata v 6 nadstropji, ne da bi videla koga vstopiti v hišo. Ko kmalu potem zapoje še zvonček družih vrat v istem nadstropji, vzame pogumna žena revolver v roke in čaka pri stopnicah. Kmalu je prišel neznan mož po stopnicah dol, držeč v rokah knjižico. Vratarica ga zgrabi za vrat in nastavi revolver na prsa, zakliče: Vi ste lopov, pojdite z mano na policijo. Neznancu ni preostajalo drugega nego udati se. Tako ga je gospa Nandinot spremila do policijskega komisarja z napetim revolverjem. Na policiji se je našlo pri neznancu več dragocenosti, katere je ukradel v sobah omenjene

hiše. Pogumni vratarici so čestitali policijski komisar in prebivalci hiše.

(Svojo mater umoril) Na otoku Cresu se je pripetil grozen zločin, ki je razburil tamošnje prebivalstvo. Pomorski kapitan Bartolo Soldatić, 57 let star mož, je umoril svojo mater. Napadel jo je z nožem in ji prizadejal več ran, izmed katerih je jedna prouzročila smrt 79letne že več let bolne in v postelji ležeče ženice. Morilec je bil bržkone popolnoma pijan, ko je dvignil nož proti ubogi starki, ki se nikakor ni mogla braniti. Besnel je že prej kakor brezumen po hiši in pretil sorodnikom in znancem, da jih vse pokolje, vsled česar so vsi pobegnili. Morilca so našli drugo jutro v nekem gozdu blizu mesta in ga odvedli v zapor.

(Samomor na gromadi) Soproga bogatega posestnika Augiera v Lyonu je sklenila, da se usmrti, ker ji je mož očital zakonsko nezvestobo. Nakopičila je na vrtu svoje vile gromado lesa, jo zažgala na vseh štirih voglih in se vlegla nanjo. Ko je začela goreti nje obleka, pričela je nesrečnica grozno kričati. Prihiteli so ljudje in jo potegnili iz goreče grmade. Malo minut pozneje je umrla vsled opeklin po hudih mukah.

(Izseljevanje.) V južno Ameriko se je lansko leto izselilo iz naše države 3060 oseb. Mnogim pa se godi tam tako slabo, da bi radi prišli nazaj, ko bi le imeli za to potrebnih sredstev.

(Zanimiv vojaški begun.) Roditelji v Veliki Kikindi na Ogerskem rojenega Ivan Gombosa so se preselili v Rumunijo, ko je bil njih sinček še majhen. Ko je dorasel za vojake, prišel je k naboru v Veliko Kikindo, kjer je bil pa odpuščen kot začasno nerabljev. Vrnivši se v Rumunijo, je bil nekaj časa pri roditeljih, a kmalu so ga vtaknili rumunska oblastva v rumunsko vojsko. Ko je služil že dve leti, je pobegnil na Ogersko, kjer se je v Prsovi prijavil kot begun avstro-ogerske vojske. Tu nastane več vprašanj: Prvič, s katero pravico je bil avstro-ogerski podanik uvrščen v rumunsko vojsko? Drugič, se li sme smatrati Gombosa begunom, ker je bil siloma zadržan, da se ni mogel javiti pri drugem in tretjem naboru?

Poučne stvari.

Na kaj naj pazi, kdor kupuje vino.

Prva in glavna stvar pri vinski kupčiji je ta, da kupec poižve, kje dobi dobrih vin. Kedar se mu je to posrečilo, ne gleda naj toliko na nizko ceno, marveč na kakovost vina. Velikega pomena je tudi čas, v katerem se naročajo vina. Napačno ravnaajo oni — in teh ni malo — ki si naročijo vina še le takrat, kadar jih hočejo piti. Vino, naročeno v hudem mrazu, pozimi, izgubi mnogo na svoji dobroti, in naj bode še tako dobro in naj se je še tako skrbno čuva mraza. Toplinska prememba namreč provzroči nedvombeno več ali manj gošče, kar je vinu gledé na njegovo zunanost, kakor tudi gledé na vsebino na škodo. Motnega vina nikdo ne pije rad, zato naj si vsakdo v jesenskem in zimskem času oskrbi le tedaj, če je vreme milo in prijetno. Ravnokar pripeljano vino se mora spraviti v take prostore, ki imajo srednjo toplino, pod 10° C. ne sme biti. Tu naj se vino spočije. Ni sicer treba, da se v prostorih, v katere se shrani vino, kuri, a v ledenice naj se vino nikdar ne stavi. Vino je pitno še le po 14dnevem počitku.

Ako se vino dene v steklenice, stojé naj te nekoliko časa po konci (se vé da to ne sme trajati tedne), potem

naj se pa položé na kak suh prostor. Vsako vino ima na dnu vinske posode nekoliko gošče (drož); čim boljše je vino, tem več ima gošče. Tako vino se mora nekoliko časa poprej pretočiti, predno se prinese na mizo, da se med tem časom učisti. Tudi najboljše vino se pokvari, ako se v nepolni posodi pusti dva ali več dni v kakem gorkem prostoru. Rdeča vina so bolj vonjava pri srednji toplini, nego ako so premrzla, belim vinom pa hlad ugaja. Vino iz steklenic naj bi se ne pilo koj, ko se steklenica odmaši, marveč še-le čez nekoliko minut.

Smrekova seč ali meja.

Smrekovo mejo je najbolje takrat obrezovati, kedar neha pomladna ali predpoletna rast, kajti potem se v rastlinah začne nabirati zaloga živeža za prihodnje leto ter začne delati popke. Kasnejše obrezovanje bi bilo umestno le v vlažnem podnebju in pa tod, koder v poletnem času pogosto dežuje, kjer bi torej seč po zgodnjem obrezanju še enkrat pognala in bi vsled tega zgodnje obrezanje ne imelo posebnih prednosti. Po navedenem

pravilu se tudi tam ni treba ravnati, kjer je prav dobra zemlja in kjer v drugič pognale mladike rade olesene, če se porežejo, s čemer se zabranijo predolge veje ter se seč vsled tega zgosti. Posebno je pri smrekovih mejah v prvih letih na to treba paziti, da ne zrastejo previsoke in da bode stransko vejevje čim dalje bolj gosto. Smreke, katere se prepuste same sebi, rastejo najbolj kviško, ker je najjačji vrhni pop, potem prvi pod njim in nekateri tu in tam se nahajajoči. Pri vzgoji smrekovih mej se pa na to premalo pazi, kar pa ni prav, kajti le ž njih pomočjo se dá vzgojiti gosta meja. Zato naj se koj drugo leto po saditvi vrhovne mladike prirežejo do polovice, ker bode drevo vsled tega pod prireznim mestom začelo poganjati ter nam bode dalo krepkih vej in vejic. Tako bomo dosegli svoj namen, dobili bomo gosto seč. Tega namena pa ne bomo dosegli, če bomo vrhne mladike še le takrat prikrajšali, kadar bodo uže nehale poganjati. Pomisliti moramo namreč, da smrekovina ali sploh šilovje, nikdar tako močno ne poganja, kakor listnasto dreve.

Ako tu in tam zapazimo smrekove meje, ki so pri tleh zelo redke, ki torej vsled tega ne zadoščajo svojemu namenu, zapomnimo si dobro, da so temu oni krivi, ki so opustili ugodni čas ter v drugem in v šestem letu meje niso pravilno obrezali.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 20. oktobra:	16, 55, 12, 74, 47.
Gradec, dné 20. oktobra:	76, 41, 26, 9, 73.
Trst, dné 27. oktobra:	20, 4, 68, 62, 30.
Linc, dné 24. oktobra:	46, 33, 26, 41, 77.
Praga, dné 31. oktobra:	29, 40, 12, 52, 17.
Brno, dné 24. oktobra:	52, 63, 23, 16, 32.

Tržne cene v Ljubljani

dne 3. novembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 60	Špeh povejen, kgr.	64
Rež,	5 10	Surovo maslo,	70
Ječmen,	5 60	Jajce, jedno	03
Oves,	7	Mleko, liter	10
Ajda,	7	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	5 50	Telečje	68
Koruza,	6 50	Svinjsko	66
Krompir,	2 32	Koštunovo	36
Leča,	10	Pišanec	40
Grah,	10	Golob	16
Fižol,	9	Seno, 100 kilo	196
Maslo, kgr.	90	Slama,	1 70
Mast,	68	Drva, trda, 4 metr.	7
Špeh frišen	56	" mehka, 4 "	5

Neobhodno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surogati mešane bobove kave in da je moč prirediti mnogo **sladnejšo**, poleg tega **zdravejšo** in **tečnejšo** kavo. — **Neprekošana kot primesek k navadni bobovi kavi.** (38—23)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod.

1/2 kile po 25 kr.

Seb. Kneipp

Povsod se iščejo osebe, ki imajo obširne zveze in konfekcije in bi bile voljne, prevzeti majhno zastopstvo. — Ponudbe naj se vpošljejo pod „X Y“ upravnistvu „Rodoljuba“. (30—1)

Za zimsko-hlevno-krmljenje!

Stroje za pridelovanje krme,
Rezalce krme in rezanice,
Rezalce repe in krompirja,
Mline za debelo moko in za zmlinčenje,
Stroje za parjenje živinske klaje,
Premične štedilne kotlovne peči
za živinsko klajo i. t. d.

dalje:

Stroje za luščenje koruznih storžev,
Čistilnice za žito, — Trieure-stroje za sortiranje,
Stiskalnice za seno in slamo, ki se z roko gonijo,
premične in nepremične, proizvajajo v najizbornejši,
(28—2) priznani dobri konstrukciji

PH. MAYFARTH & CO.

Ces. in kralj. izključlj. privil.

tovarne kmetijskih strojev, železolivnica in parne fužine.

Dunaj, II., Taborstrasse št. 76.

Katalogi brezplačno. — Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju

V LJUBLJANI

Stari trg št. 1.

Tu se dobivajo najboljši različni kmetijski in drugi stroji, posebno izvrstni

slamorezni stroji

vsake vrste.

(26—3)

Dalje se dobivajo tudi **klinje** (noži) za različne slamoreznice iz finega angleškega jekla, kakor tudi **vsakovrstni deli strojev**.

Za stroje se jamči.

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—18)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—19)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zreal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave krogeljaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijnceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne krogeljce čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—12)

in
Vizitnice
kuverte s firmo
priporoča
„Narodna Tiskarna“.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—20)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.